

[ETL](#)[Elintarviketeollisuus](#)[Mitä teemme?](#)[Ajankohtaista](#)[Aineistot](#)[Jäsenet](#)

Etusivu

- » [Ajankohtaista](#)
- » [Tiedotteet](#)
- » [Elintarviketeollisuuden talouskatsaus | joulukuu 2020](#)

16.12.2020

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TALOUSKATSAUS | JOULUKUU 2020

Tunnelma elintarviketeollisuudessa vuoden 2021 kynnyksellä on talvisen kolea. Yritysten luottamus tulevaan on heikentynyt alkuvuoteen verrattuna, tilaukset ovat vähentyneet ja koronapandemian aiheuttamat vaikeudet alkavat näkyä tuotantoluvuissa.

Kausitasoitettu tuotanto kasvoi elintarviketeollisuudessa lokakuussa vaatimattomat 0,9 prosenttia edellisestä kuukaudesta. Joulusesonkiin valmistuvalle ja vientikasvuun pyrkivälle alalle se on vähän.

Tuleva vuosi voi olla kysynnän puolesta elintarviketeollisuudelle vieläkin haastavampi kuin kulunut vuosi, koska epävarmuus talouden suhdanteista ja kuluttajien ostovoiman kehittymisestä on suurta. Toimialan verrattain vahva asema ei välttämättä säily, joskaan jyrkkää heikkenemistä ei liene luvassa. Vaikeuksia ei kuitenkaan ole vielä läheskään selätetty.

Tilanne haastaa erityisesti suurta joukkoa pieniä ja keskisuuria yrityksiä, koska niillä on usein heikompi rahoituksellinen asema kuin suurilla yrityksillä.

Viime keväänä koronasokki ei aiheuttanut suomalaisessa elintarviketeollisuudessa yhtä suurta tuotannon ja liikevaihdon pudotusta kuin monissa muissa Euroopan maissa. Suomalaiset elintarvikeyritykset osoittivat ilmiömäistä kykyä reagoida, joustaa ja vastata kysynnän nopeisiin muutoksiin. Yhteistyö elintarvikeketjun kaikkien toimijoiden kesken oli sujuvaa poikkeuksellisista oloista huolimatta.

Kesän jälkeen tuotanto alkoi elpyä sekä Euroopassa että Suomessa, mutta Suomessa elpyminen jäi laimeammaksi kuin kilpailijamaissa. Nyt elintarviketeollisuuden tuotanto osoittaa jälleen alaspäin koko Euroopassa.

Elintarvikeyritysten odotukset lähikuukausille ovat vaisut. Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n marraskuisen suhdannekyselyn mukaan tuotantokapasiteetti on alalla vain kohtalaisesti käytössä eivätkä yritykset ole saaneet tilauksia normaaliin tapaan.

Elinkeinoelämän luottamus on jatkunut Suomessa viime kuukaudet alavireisenä, keskimäärin jopa synkempänä kuin elintarviketeollisuudessa. Majoitus- ja ravitsemisalalla tunnelma on romahtanut yhtä mustaksi kuin pahimpien koronarajoitusten aikaan viime keväänä. Alan ehdinko heijastuu väistämättä myös elintarviketeollisuuteen.

Kulutuksen muutoksia vielä vaikea ennustaa

Elintarviketeollisuus kohtaa suhdannesykin myöhemmin kuin useat muut teollisuudenalat eli on jälkisyklinen.

Kansantalouden suhdannelasku alkaa näkyä kulutustottumuksissa, kun heikon taloustilanteen vaikutus painaa kuluttajien kukkaroita. Tänä syksynä kuluttajien luottamus omaan talouteen on pysytellyt heikkona ja työttömyyden uhka koetaan yhä suureksi. Seurauksena saattaa olla, että edullisempien elintarvikkeiden osuus kulutuskorissa kasvaa, mikä puolestaan näkyisi elintarvikeyritysten liikevaihdon supistumisena.

Toisaalta kotitalouksien käytettävissä olevat tulot vähenivät huhti-kesäkuussa vain hieman edelliseen neljännekseen verrattuna, 2,8 prosenttia. Samalla säästämisaste nousi poikkeuksellisen korkealle. Koronakriisi on iskenyt lujaa mutta varsin rajalliseen osaan kotitalouksista, joiden taloudellista tilannetta tulonsiirrot ovat kuitenkin tukeneet. Osalle on kertynyt vuoden aikana paljon säästöjä, osalla taas talous saattaa olla erittäin tiukalla.

Alan onneksi elintarvikkeet eivät ole ensimmäinen menoerä, josta säästettäisiin huomattavasti. Lisäksi tuoreen **Suomi Syö -tutkimuksen mukaan** kuluttajat haluavat ostaa aiempaakin enemmän suomalaisia elintarvikkeita. Neljä viidestä pitää tärkeänä syödä suomalaista ruokaa!

Kotitalouksien kulutusmenot vähenivät Suomessa huhti-kesäkuussa eivätkä ne elpyneet aivan ennalleen heinä-syyskuussakaan. Pudotus johtui kuitenkin pääosin palveluihin käytettyjen menojen supistumisesta. Palvelualoista elintarviketeollisuudelle tärkeän ravintolasektorin suuret myynnin menetykset laskevat myös elintarviketeollisuuden liikevaihtoa ja jalostusarvoa.

Kulunut vuosi on ollut niin poikkeuksellinen, ettei vielä ole mahdollista sanoa, kuinka voimakkaasti erilaiset tekijät vaikuttavat kulutuskäyttäytymiseen. Taantumien pitkittyessä on kuitenkin selvää, että talouden yleinen heikkous alkaa painaa kulutusta entistä enemmän.

Alan välillinen vaikutus työllisyyteen järjestyttävä

Elintarviketeollisuus on vahvasti alueellinen toimiala – yrityksillä on tuotantoa maamme jokaisessa maakunnassa. Yrittäjät ja yritykset ovat merkittävässä asemassa alueidensa elinvoimaisuuden ja dynaamisuuden turvaajina, myös paikallisen ruokakulttuurin vaalijoina.

Tilastokeskuksen tuoreen selvityksen mukaan elintarviketeollisuudella on teollisuuden toimialoista suurimmat välilliset vaikutukset Suomen kansantalouden työllisyyteen.

Elintarviketeollisuuden tuotteiden loppukäytön (kulutusmenot + pääoman bruttomuodostus + vienti) miljoonan euron suuruisen lisäyksen välillinen vaikutus koko talouden työllisten määrään on 9,5 työllistä. Se on lähes kaksi kertaa enemmän kuin seuraavaksi suurimmat välilliset työllisyysvaikutukset omaavilla sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistuksella (5,7 työllistä) sekä muiden kulkuneuvojen valmistuksella (5,2).

Elintarviketeollisuusliiton oma seuranta koronan vaikutuksista alan yrityksiin kertoo, että tarve lomautuksille ja irtisanomisille on lisääntynyt. On siis selvää, että alan korona-ahdinko tulee valitettavasti näkymään myös muiden toimialojen ja eri maantieteellisten alueiden työllisyyden laskuna.

EK:n tietojen mukaan koronakriisi on harventanut työnantajayritysten joukkoa elinkaaren molemmista päistä eli alku- ja kasvuvaiheessa on yhä vähemmän yrityksiä ja samalla osa omistajanvaihdostilanteesta olevista yrityksistä on joutunut lopettamaan toimintansa. Yritykset tarvitsevat tukea kustannuksiinsa, jotta nämä elintärkeät työllistäjät pääsevät pahimman yli.

Kaksijakoisesta tilanteesta elintarviketeollisuudessa kertoo, että niillä yrityksillä, jotka valmistavat ja myyvät tuotteitaan enimmäkseen vähittäiskaupan kautta, taloudellinen tilanne on vakaampi.

Elintarvikevienti vetää edellisvuoden tahtiin

Elintarvikkeiden vienti ja tuonti ovat pysyneet tänä vuonna yllättävän vakaina. Suomesta vietiin elintarvikkeita tammi-syyskuussa 1,3 miljardilla eurolla, mikä on yhtä paljon kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla. Vuosi 2019 oli elintarvikeviennissä kaikkien aikojen ennätysvuosi.

Suurin vientikohde oli edelleen Ruotsi, mutta Kiina on kiilannut kakkoseksi. Vienti Kiinaan on osittain paikannut Venäjän tuontikiellon aiheuttamaa aukkoa vientituloissa. Kiinan kasvua on vauhdittanut erityisesti meijeri- sekä lihatuotteiden vienti. Ruotsin ja Kiinan jälkeen seuraavaksi tärkeimmät vientimaat ovat tänä vuonna olleet Viro ja Saksa.

Myös elintarvikeviennissä koronakriisin vaikutus voi näkyä viiveellä, sillä taloudellinen tilanne on monissa vientimaissa Suomeakin heikompi. Vielä on kuitenkin vaikea ennakoida, miten viennin kehitys jatkuu. Mielenkiintoinen esimerkki on sianlihan Kiinaan vienti, joka on pysytellyt vahvana poikkeustilanteesta huolimatta.

Kuluttajahinnoissa hienoista laskua

Elintarviketeollisuuden liikevaihto on Suomessa vuodentakaiseen verrattuna samalla tasolla, ja sama tilanne on myös Ruotsissa. EU-maissa liikevaihdon kehitys on ollut keskimäärin aavistuksen heikompa.

Suomessa elintarvikkeiden kuluttajahinnoissa on ollut syksyllä hienoisesti laskeva trendi. Jos suunta jatkuu lähikuukausina samanlaisena, elintarvikkeiden hintojen vuosimuutos kääntyy negatiiviseksi alkuvuodesta 2021. Euroalueella keväällä koettu elintarvikkeiden hintapiikki on jäänyt taakse ja syksyllä hintakehitys on palannut aiemmalle trendilleen.

Lue lisää:

- [Tietografiikkaa elintarviketeollisuudesta](#) (pdf)
- [Suomi syö -tutkimus 2020](#)
- [Tilastokeskus elintarviketeollisuuden työllisyysvaikutuksista](#)
- [ETL:n tiedote: Työpaikat veitsen terällä pk-yrityksissä](#)

Jaa 0

Twiittaa

[in](#)**LISÄTIETOJA**

Johtaja

Heli Tammivuoriheli.tammivuori@etl.fi

040 557 5667

[@tammiheli](#)[» Takaisin](#)**LISÄÄ AIHEESTA**[» Artikkelit](#)[» Blogi](#)[» Lausunnot](#)